

ความปลอดภัยสาธารณะและมาตรการป้องกันอาชญากรรม

ปรีดา โพธิจันทร์ *

ยุวดี วงศ์วีระประเสริฐ

นักวิจัยอิสระ

วันที่รับบทความ 17 มีนาคม พ.ศ.2562

วันที่แก้ไขบทความ 1 เมษายน พ.ศ.2562

วันที่ตอบรับบทความ 2 เมษายน พ.ศ.2562

บทคัดย่อ

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและความสงบสุขของประเทศนับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยในอดีตที่ผ่านมาอาชญากรรมและความหวาดกลัวต่อความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ถือว่าส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตและทัศนคติของประชาชนโดยทั่วไปอย่างกว้างขวางต่อประสิทธิภาพการจัดการด้านความปลอดภัยสาธารณะ

บทความนี้มุ่งอธิบายและอภิปรายผลการศึกษาและสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเรื่องความปลอดภัยสาธารณะในประเด็น สถานะความปลอดภัยสาธารณะในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายในสังคมไทย รวมถึงข้อเสนอแนะในการป้องกันอาชญากรรมและสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยสาธารณะให้กับประชาชน ที่จะทำให้สังคมได้ตระหนักรู้และเฝ้าระวังความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ประชาชน ชุมชน เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันบริหารจัดการสภาพแวดล้อมให้มีความเรียบร้อยและอยู่ร่วมกันด้วยความไว้วางใจ พร้อมกับช่วยกันสอดส่องความเรียบร้อยในบริเวณที่ตนพักอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างดีเพื่อจรรโลงสังคมให้สงบสุข

คำสำคัญ: ความปลอดภัยสาธารณะ, การป้องกันอาชญากรรม

Public Safety and Crime Prevention Measures

Preeda Photijan *

Yuwadee Wongweerasert

Independent Researcher

Received 17 March 2019

Received in revised 1 April 2019

Accepted 2 April 2019

Abstract

Security to life and property of the people and the peace of the country are fundamental factors in the country to move forward firmly and stability. In the past, crime and the fear to the life insecurity and property life and property affect the behavior of living and general attitudes of people to the efficiency of public safety management

This article aims to describe and debate the results of public safety survey in Thai society, and propose suggestions to prevent crime and build public confidence for the public. To make society aware and watch for social changes that affect the safety of routine activities. To contribute to the people community, authorities, related agencies. To manage the environment to be neat and coexist with trust. To monitor the neatness of the area in which they live well together to sustain the society in peace

Keywords: Public Safety, Crime Prevention

บทนำ

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและความสงบสุขของบ้านเมืองนับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยที่ผ่านมาอาชญากรรมและความหวาดกลัวต่อความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ถือว่าส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตและทัศนคติของประชาชนโดยทั่วไปอย่างกว้างขวางต่อประสิทธิภาพการจัดการด้านความปลอดภัยสาธารณะ

ที่ผ่านมาได้มีการศึกษาและสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเรื่องความปลอดภัยสาธารณะ โดยคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเสนอต่อสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (2560) ระบุถึง “การพัฒนาที่ยั่งยืน”(Sustainable Development) ว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากไม่เฉพาะการเรียนรู้จากประสบการณ์บทเรียนที่ผ่านมา ในอดีต การพัฒนาในปัจจุบันในทุกมิติทุกด้านเพื่อสนองตอบต่อความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ยังหมายรวมถึงการเน้นไปที่อนาคตต้องมีความยั่งยืนอย่างสมดุลโดยเฉพาะความยั่งยืนทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) ในฐานะที่เป็นสถาบันเครือข่ายแผนงานสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (United Nations Crime Prevention and Criminal Justice Programmed Network of Institutes หรือ PNIs) ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเก็บข้อมูลสถิติตามตัวชี้วัดการพัฒนา โดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักนิติธรรมและประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมตามเป้าหมายการพัฒนาที่ 16 (SDG16) ว่าด้วยเรื่อง สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก จากทั้งหมด 17 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งกำหนดเป้าประสงค์ที่ 16.1 ว่าด้วยเรื่องความรุนแรง เฉพาะตัวชี้วัดที่ 16.1.4 สัดส่วนของประชากรที่รู้สึกปลอดภัยเมื่อเดินบริเวณที่พิกอาศัยเพียงลำพัง (United Nations, 2017) ซึ่งเป็นตัวเลขที่สะท้อนให้เห็นความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของกระบวนการยุติธรรมและสามารถจัดเก็บได้โดยการสอบถามความคิดเห็น โครงการดังกล่าวจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความปลอดภัยสาธารณะ และจัดทำฐานข้อมูลในการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนอย่างต่อเนื่องและสามารถเปรียบเทียบผลการสำรวจในแต่ละครั้งได้ตามหลักวิชาการจริง

ดังนั้น บทความนี้จึงมุ่งอธิบายและอภิปรายผลการศึกษาและสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเรื่องความปลอดภัยสาธารณะในประเด็น สถานะความปลอดภัยสาธารณะในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายในสังคมไทย รวมถึงข้อเสนอแนะในการป้องกันอาชญากรรมและสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยสาธารณะให้กับประชาชน ที่จะทำให้สังคมได้ตระหนักรู้และเฝ้าระวังความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งจะมี

ส่วนช่วยให้ประชาชน ชุมชน เจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ให้มีความเรียบร้อยและอยู่ร่วมกันด้วยความไว้วางใจ พร้อมกับช่วยกันสอดส่องความเรียบร้อยใน บริเวณที่ตนพักอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างดีเพื่อจรรโลงสังคมให้สงบสุข

วัตถุประสงค์

- 1) อธิบายสถานะความปลอดภัยสาธารณะในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายในสังคมไทย และอธิบายแนวคิดในการป้องกันอาชญากรรม
- 2) อภิปรายผลการศึกษาและสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเรื่องความปลอดภัยสาธารณะในประเด็นสถานะความปลอดภัยสาธารณะในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายในสังคมไทยกับแนวคิดในการป้องกันอาชญากรรมในปัจจุบัน
- 3) เสนอมาตรการในการป้องกันอาชญากรรมและสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยสาธารณะให้กับประชาชน

แนวคิดทฤษฎีและมาตรการในการป้องกันอาชญากรรม

แนวคิดในการป้องกันอาชญากรรมนั้นกองบัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้จัดทำรายงานว่า ด้วยแนวคิดการป้องกันอาชญากรรม มีรายละเอียด คือ ปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ค่อนข้างรุนแรงและรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมายหลายประการ ทั้งปัญหาด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ปัญหาแรงงาน ปัญหายาเสพติดและปัญหาอาชญากรรมที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ ต้องพยายามแก้ไข ปัญหาอาชญากรรม โดยมุ่งเน้นการทำงานในเชิงรุกมากขึ้น (Proactive)

- 1) แนวคิดการป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎีอาชญาวิทยาและการควบคุมอาชญากรรม

ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environmental Design) Jeffery C Ray คือผู้ริเริ่มแนวคิดเรื่องการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม ในปี ค.ศ.1971 (เปี่ยมสมบูรณ์, 2545) โดยมีหลักการคือ

- (1) ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคม ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญ ประการหนึ่งที่มีผลต่อปัญหาอาชญากรรมในชุมชน
- (2) โดยหลักการแล้ว เราสามารถวางแผนเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือออกแบบสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งสภาพแวดล้อมรูปธรรมและนามธรรม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

อาชญากรรมได้ โดยทำให้ไม่สามารถเข้าถึง บุคคลหรือทรัพย์สินโดยง่าย อันเป็นการปิดกั้นหรือลดช่องโอกาสในการก่อเหตุของคนร้าย

ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Theory) แนวทางการป้องกันอาชญากรรม โดยการบังคับใช้กฎหมายเกิดขึ้นตามความเชื่อของสำนักดั้งเดิม (Classical School) มีแนวคิดสำคัญคือ (เปี่ยมสมบุญ, 2545)

(1) การเน้นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบออกตรวจ ท้องที่

(2) มีการจัดสายตรวจแบบต่าง ๆ และเขตตรวจ เพื่อลดช่องโอกาสในการกระทำความผิดของคนร้าย

(3) มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องใช้พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการตรวจท้องที่

(4) หากมีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้น ต้องรีบสืบสวนจับกุมให้ได้อย่างรวดเร็วเพื่อไม่ให้ เป็น เยี่ยงอย่างและคนร้ายไม่กล้ากระทำความผิด แนวทางนี้ถือเป็นการดำเนินการลดปัญหาอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น บุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ หรือแม้กระทั่งคนในชุมชนเองเป็นเพียงผู้ช่วยให้ข้อมูลหรือมีส่วนร่วมตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องการเท่านั้น

ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) ซึ่งคิดค้น และพัฒนาโดยศาสตราจารย์ โรเบิร์ต โทรจาโนวิช และคณะทำงาน เป็นแนวคิดในการป้องกันอาชญากรรมแนวใหม่ที่เชื่อว่า

(1) ตำรวจกับประชาชนทำงานร่วมกันโดยใช้ความริเริ่มสร้างสรรค์ ย่อมสามารถแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม อันได้แก่ ความรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรม ตลอดจนสภาพการไร้ระเบียบและความเสื่อมโทรมทางสังคมและทางกายภาพในชุมชนต่าง ๆ ได้

(2) การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นั้นหน่วยงานตำรวจจะต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์ อันดีกับสุจริตชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ๆ โดยเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะในการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาและร่วมพัฒนาศักยภาพความเป็นอยู่โดยรวมของชุมชน

(3) หรืออีกนัยหนึ่ง หลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เป็นหลักการการทำงานของตำรวจซึ่งส่งเสริม สนับสนุน แก่ต้นเหตุเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่เป็น

ระเบียบของชุมชน โดยใช้เทคนิคการแก้ที่ต้นเหตุของปัญหาด้วยความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน

ทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Theory) ทฤษฎีนี้ถูกริเริ่มในปี พ.ศ.2525 ในบทความที่ เขียนโดยนักสังคมศาสตร์ เจมส์ คิว วิลสัน และ จอร์จ แอล เคลลิ่ง (James G. Willson และ George L. Kelling) เป็นแนวความคิดทฤษฎีที่

- (1) สอดคล้องกับทฤษฎีตำรวจผู้ใช้ชุมชน
- (2) เป็นแนวความคิดที่นำมาประยุกต์ใช้กับการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนได้
- (3) มีแนวคิดพื้นฐานว่าหากปล่อยให้หน้าต่างบ้านหรือรถยนต์แตกเสียหาย โดยไม่มีการซ่อมแซม คนทั่วไปก็จะคิดว่าเจ้าของไม่สนใจ ต่อมาก็จะมีคนขว้างหรือทำลายกระจกบานอื่นไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งบ้านเรือนหรือรถยนต์เสียหายชำรุดทรุดโทรมมากยากต่อการซ่อมแซมให้กลับไปสู่สภาพเดิม ดังนั้นเมื่อหน้าต่างแตกแม้เพียงเล็กน้อยก็ต้องรีบซ่อมแซม
- (4) เมื่อนำมาเทียบเคียงกับปัญหาอาชญากรรมในชุมชน เช่น หากเกิดปัญหาความไม่เป็น ระเบียบเรียบร้อย (disorder) ปัญหาความสกปรกหรือปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในชุมชน (quality of life problems) แล้วปล่อยให้ทิ้งไว้โดยไม่มีใครสนใจชุมชนนั้นจะยิ่งเสื่อมโทรมลงไปเรื่อย ๆ แล้วจะส่งผลก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมหรือยาเสพติดตามมาภายหลัง ดังนั้น การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมต้องสนใจจัดการปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน ปัญหาความไร้ระเบียบและปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนด้วย ถ้าชุมชนใดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยก็จะทำให้ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดลดลงไปด้วย

ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Community Policing Theory) มีต้นกำเนิดจากสหรัฐอเมริกา ช่วงก่อนทศวรรษที่ 20 เป็นแนวความคิดทฤษฎีที่ (เปี่ยมสมบูรณ์, 2545)

- (1) ในการจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าในระดับเมือง ชุมชนหรือละแวกบ้านในลักษณะเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ง่ายต่อการควบคุม สังเกต ตรวจตรา โดยไม่ล่วงสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลรวมทั้งมุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิตร่างกายและทรัพย์สินทั้งของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากภัยอาชญากรรม
- (2) เน้นการติดต่อสื่อสารสร้างความเข้าใจให้กับชุมชนและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนให้ความร่วมมือแจ้งข่าวหรือเบาะแสอาชญากรรมมากขึ้น
- (3) ไม่ได้มองข้ามบทบาทของตำรวจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรม แต่ได้เสนอแนะให้มีการปรับบทบาทใหม่สำหรับตำรวจท้องที่ทั้งหมดตามแนวทฤษฎีชุมชน

สัมพันธ์กล่าวคือตำรวจจะมีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผน สนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม

(4) อาจกล่าวได้ว่า ตำรวจตามแนวทฤษฎีนี้จะไม่มีสภาพเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการป้องกัน อาชญากรรมเพียงหน่วยงานเดียวอีกต่อไป

การป้องกันอาชญากรรมโดยทั่วไปมีแนวคิดและหลักการทางทฤษฎีมากมาย ทั้งในและต่างประเทศ และหนึ่งในทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกที่น่าสนใจ ได้แก่ ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมหรือ Proactive Crime Prevention by Crime Triangle Theory ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมได้อย่างชัดเจนและมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน คือ

(1) ผู้กระทำความผิด/คนร้าย (Offender) หมายถึง ผู้ที่มีความต้องการ (Desire) จะก่อเหตุหรือลงมือกระทำความผิด

(2) เหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target) หมายถึง บุคคล สถานที่หรือวัตถุสิ่งของที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายมุ่งกระทำการต่อ หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการ

(3) โอกาส (Opportunity) หมายถึง ช่วงเวลา (Time) และสถานที่ (Place) ที่เหมาะสมที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายมีความสามารถลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2559)

เมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านดังกล่าวข้างต้นจะทำให้การเกิดอาชญากรรมขึ้น นอกจากนี้ทฤษฎีดังกล่าวยังได้เสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมหรือการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม โดยต้องพยายามว่าทำอย่างไรที่จะให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไปก็จะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้น

การป้องกันอาชญากรรมโดยอาศัยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพของอาชญากรรม โดยอาศัยข้อมูลในการวิเคราะห์สภาพปัญหาอาชญากรรม (Crime Analysis) ที่เกิดขึ้น ซึ่งต้องพยายามรวบรวมข้อมูลมาอย่างครบถ้วนที่สุด ครบถ้วน ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบช่วงเวลาที่เกิดเหตุ (Time) โดยใช้เครื่องมือนาฬิกาอาชญากรรมและให้ทราบสถานที่เกิดเหตุ (Place) โดยใช้แผนที่อาชญากรรม (Crime map)

ขั้นตอนที่ 2 การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม โดยมุ่งพิจารณาจาก 3 เรื่องหลัก ได้แก่ ผู้กระทำผิด/คนร้าย, เหตุและโอกาสเพื่อนำไปสู่การหากลยุทธ์หรือยุทธวิธีในการป้องกันอาชญากรรมในแต่ละรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล คือ การประเมินผลการปฏิบัติงาน เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์อาชญากรรมด้วยนาฬิกาอาชญากรรม มาจนถึงการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมกับแนวทาง ยุทธวิธีการดำเนินการว่านำไปสู่การป้องกันอาชญากรรมที่นำไปสู่การลดเหตุหรือเรื่องร้องเรียนได้จริงอย่างไร นอกจากแนวคิดดังกล่าว ในแง่ของการป้องกันอาชญากรรม ผลจากการสืบค้น ยังปรากฏทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime control Though Environmental Design)¹ ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เชิงพื้นที่สำหรับการแก้ปัญหาและป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยถูกเรียกว่าแผนที่อาชญากรรม

แนวคิดการป้องกันอาชญากรรมด้วยการกำหนดแผนที่อาชญากรรม

แผนที่อาชญากรรม คือ “กระบวนการหรือระบบการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาทำการวิเคราะห์เชิงพื้นที่สำหรับการแก้ปัญหาอาชญากรรมหรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน” การใช้แผนที่อาชญากรรมในการกิจตำรวจมีประวัติศาสตร์มายาวนาน ในปัจจุบันแผนที่อาชญากรรมได้ถูกนำมาใช้งานมากขึ้นเนื่องจากการพัฒนาของระบบคอมพิวเตอร์ที่ก้าวหน้าไปมาก อย่างไรก็ตามการนำแผนที่อาชญากรรมมาใช้ในต่างประเทศก็ยังมีปัญหาด้านเทคโนโลยี ทำให้หน่วยงานตำรวจที่นำแผนที่อาชญากรรมมาใช้ ต้องดำเนินการปรับปรุงพัฒนาระบบฐานข้อมูลคดีอาญา ฐานข้อมูลแผนที่ ตลอดจนความพร้อมของเจ้าหน้าที่อยู่เสมอ การศึกษาความเป็นมาและรายละเอียดเกี่ยวกับแผนที่อาชญากรรมจะทำให้หน่วยงานตำรวจที่จะนำเทคโนโลยีนี้มาใช้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจได้

ในปัจจุบันแผนที่อาชญากรรมที่มีการใช้ประโยชน์กันอยู่สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลที่ต้องการนำเสนอและวัตถุประสงค์ในการนำเสนอ โดยมี รายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตำรวจภูธรจังหวัดอุดรดิตถ์, 2554)

1) แผนที่แบบที่ใช้สัญลักษณ์เพียงชนิดเดียว (Single-Symbol Mapping) เป็นแผนที่ซึ่งอาศัย สัญลักษณ์เพียงชนิดเดียวแทนลักษณะทางกายภาพ (Feature) เพียงหนึ่งชนิด โดยไม่มีการแสดงลักษณะทางกายภาพประเภทอื่น เช่น มีเพียงการใช้สัญลักษณ์ประเภทจุดในการแสดงที่ตั้งของสถานีตำรวจโดยไม่มีการแสดงจุดเกิดเหตุของคดีอาชญากรรมหรือลักษณะทางกายภาพอื่น ๆ บนแผนที่นั้น แผนที่ตามตัวอย่างที่กล่าวถึงไม่ต้องการที่จะแสดงลักษณะทางกายภาพอื่นใดนอกจาก

¹ Modern Policing Community Policing in CSD

สถานีตำรวจบนแผนที่ฐาน (Base Map) ซึ่งประกอบไปด้วยถนนหนทางต่าง ๆ ด้วยความง่ายในการทำความเข้าใจและมีสัญลักษณ์เพียงชนิดเดียวบนแผนที่ทำให้แผนที่ชนิดนี้มีจุดเด่นที่สามารถสื่อข้อมูลให้เห็นและเข้าใจโดยง่ายแต่แผนที่ชนิดนี้ไม่เหมาะที่จะใช้ในการแสดงข้อมูลของลักษณะทางกายภาพจำนวนมากกว่า 1 แห่งที่ตั้งอยู่หรือเกิดขึ้นในบริเวณใกล้เคียงหรือบริเวณเดียวกัน เช่น การแสดงที่ตั้งของโรงเรียนประถมซึ่งอาจมีโรงเรียนมัธยมตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกันทำให้จุดที่แสดงที่ตั้งของโรงเรียนทั้งสองประเภททับซ้อนกันหรือการแสดงจุดที่เกิดเหตุของคดีลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลา 1 ปี ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าอาจมีเหตุลักทรัพย์เกิดขึ้นในสถานที่เดียวกันซ้ำกันหลายครั้ง แต่แผนที่ชนิดนี้ไม่สามารถแสดงให้เห็นอย่างครบถ้วนของข้อมูลที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นมากกว่า 1 จุดในบริเวณเดียวกันได้ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงอีกประการหนึ่งที่มักเกิดขึ้นเมื่อใช้แผนที่อาชญากรรมแสดงข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ เช่น การแสดงเหตุปล้นทรัพย์บนแผนที่ใน ช่วงเวลา 5 ปี ในกรณีนี้มีความเป็นไปได้ว่าจะมีเหตุปล้นทรัพย์มากกว่า 1 ครั้ง เกิดขึ้นในสถานที่เดียวกันหรือสถานที่ใกล้เคียงกันทำให้จุดต่าง ๆ ที่แสดงเหตุปล้นทรัพย์เกิดการทับซ้อนกันและไม่สื่อให้เห็นถึงจำนวนเหตุปล้นทรัพย์อย่างครบถ้วน อย่างไรก็ตาม แผนที่ประเภทอื่นดังที่จะกล่าวในลำดับต่อไปจะเป็นตัวเลือกที่ดีกว่าในการแสดงข้อมูลในลักษณะนี้

2) แผนที่ซึ่งใช้วงแหวน (Buffer) รอบลักษณะทางกายภาพ การใช้วงแหวนล้อมรอบลักษณะทางกายภาพนั้นมีประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงบนแผนที่ วงแหวนที่ใช้ล้อมรอบสามารถกำหนดให้มีขนาดใหญ่หรือเล็กตามที่ผู้วิเคราะห์กำหนด เช่น อาจกำหนดให้โปรแกรมด้านภูมิศาสตร์สารสนเทศที่ใช้สร้างวงแหวนล้อมรอบสถานบริการที่จำหน่ายสุราทุกแห่งในเขตสถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง วงแหวนนี้อาจกำหนดให้มีขนาดเล็ก เช่น 10 เมตรรอบสถานบริการ หรือให้มีขนาดใหญ่ เช่น 1 กิโลเมตรรอบสถานบริการก็ได้ วงแหวนทั้งขนาดเล็กและใหญ่ดังกล่าวนี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ตัวอย่างเช่น ผู้วิเคราะห์อาจต้องการเปรียบเทียบว่ามีจำนวนคดีทำร้ายร่างกายเกิดขึ้นใกล้กับสถานบริการที่จำหน่ายสุรามากน้อยเท่าไรเมื่อเทียบกับคดีประเภทเดียวกันที่เกิดขึ้นในบริเวณที่ห่างจากสถานบริการดังกล่าว ผู้วิเคราะห์สามารถให้โปรแกรมนับจำนวนคดีทำร้ายร่างกายที่เกิดขึ้นภายในบริเวณวงแหวนขนาดเล็กในตัวอย่างเป็นนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนคดีทำร้ายร่างกายที่ให้โปรแกรมนับจำนวนที่เกิดขึ้นรอบสถานบริการภายในวงแหวนขนาดใหญ่โดยหักคดีที่เกิดขึ้นภายในบริเวณวงแหวนขนาดเล็กออก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการใช้แผนที่ซึ่งใช้วงแหวนนั้นนำไปสู่วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ในเชิงพื้นที่ได้

3) แผนที่ซึ่งใช้สีหรือสัญลักษณ์ที่มีขนาดแตกต่างกันแสดงจำนวน (Graduated Mapping) แผนที่ประเภทนี้สามารถนำเสนอข้อมูลที่แผนที่แบบที่ใช้สัญลักษณ์เพียงชนิดเดียวไม่สามารถนำเสนอให้ครบถ้วนได้ แผนที่ประเภทนี้สามารถนำเสนอข้อมูลที่มีลักษณะทางกายภาพซึ่งเกิดขึ้นซ้ำกันภายในบริเวณเดียวกันหรือบริเวณใกล้เคียงกันได้ โดยใช้สีหรือสัญลักษณ์ที่มีขนาดแตกต่างกัน

กันแสดงจำนวนของลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกัน ตัวอย่างการใช้สัญลักษณ์ที่มีขนาดแตกต่างกัน เช่น การใช้สัญลักษณ์ที่เป็นวงกลมที่มีขนาดเล็กแสดงการเกิดของเหตุลัทธิภัยจำนวน 1 ถึง 3 คดี ใช้วงกลมขนาดกลางแสดงเหตุลัทธิภัยจำนวน 4 ถึง 6 คดี และใช้วงกลมขนาดใหญ่แสดงเหตุลัทธิภัยจำนวน 7 คดีขึ้นไป เป็นต้น วงกลมขนาดต่าง ๆ นี้ถูกนำไปวางบนแผนที่เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเกิดของเหตุลัทธิภัยที่แตกต่างกันในพื้นที่ต่าง ๆ ของอำเภอหรือหมู่บ้าน ทำให้เห็นว่าบางหมู่บ้านมีเหตุประเภที่มากกว่าหมู่บ้านอื่น ผู้ที่รับรู้ข้อมูลนี้โดยดูแผนที่ดังกล่าวที่นำเสนอสามารถแยกหมู่บ้านที่มีเหตุลัทธิภัยสูง ปานกลาง และต่ำได้โดยง่าย ในขณะเดียวกัน แผนที่อาจถูกแบ่งออกเป็นพื้นที่ตามหน่วยที่เหมาะสม เช่น อาจแบ่งพื้นที่ออกตามเขตตรวจของสายตรวจ หรือแบ่งตามเขตของหมู่บ้านในแต่ละพื้นที่ที่ถูกแบ่งออกสามารถแสดงจำนวนอาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยใช้สีที่แตกต่างกันได้ เช่น แผนที่ซึ่งแสดงจำนวนอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละหมู่บ้านในรอบปีที่ผ่านมา โดยใช้สีแดงแทนหมู่บ้านที่มีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากกว่า 50 ครั้ง สีน้ำตาลแทนหมู่บ้านที่มีอาชญากรรมเกิดขึ้นระหว่าง 25 ถึง 49 ครั้ง สีม่วงแทนหมู่บ้านที่มีอาชญากรรมเกิดขึ้นตั้งแต่ 11 ถึง 24 ครั้ง สีเทาแทนหมู่บ้านที่มีอาชญากรรมเกิดขึ้นระหว่าง 1 ถึง 10 ครั้ง และสีขาวแทนหมู่บ้านที่ไม่มีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้นเลยในรอบปีที่ผ่านมา ดังนั้นแผนที่นี้จึงเป็นตัวอย่างการใช้สี แสดงลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกัน

4) แผนที่ซึ่งใช้แผนภูมิ (Chart Mapping) เป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้วิเคราะห์อาชญากรรมที่จะนำมาใช้ในการแสดงค่าต่าง ๆ ของตัวแปรบนแผนที่เดียวกันได้ กล่าวคือ บางครั้งการแสดงข้อมูลบนแผนที่มีความจำเป็นต้องแสดงค่าที่แตกต่างกันของตัวแปรอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ บนแผนที่เดียวกัน เช่น การแสดงข้อมูลการเกิดขึ้นของคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ทำร้ายร่างกาย พกพาอาวุธ และก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญในที่สาธารณะที่เกิดขึ้นตามสถานบริการที่จำหน่ายสุราในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจแห่งหนึ่ง การเกิดของอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ นี้สามารถใช้แผนภูมิ 2 ประเภท คือ แผนภูมิวงกลม หรือแผนภูมิแท่งในการแสดงข้อมูล

ดังนั้น ในแต่ละจุดที่เป็นที่ตั้งของสถานบริการที่จำหน่ายสุราในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจที่กำลังศึกษาจะถูกแสดงด้วยแผนภูมิวงกลมหรือแผนภูมิแท่งอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่จำแนกให้เห็นถึงจำนวนของคดีทั้ง 4 ประเภทว่าคดีแต่ละประเภทที่เกิดขึ้นมีจำนวนเท่าไรในแต่ละสถานบริการ เช่น สถานบริการที่ 1 มีการจับกุมคดีเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวน 2 คดี ทำร้ายร่างกายจำนวน 3 คดี และ ไม่มีการจับกุมคดีเกี่ยวกับการพกพาอาวุธแล ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญในที่สาธารณะ สถานบริการที่ 2 มีการจับกุมคดีเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวน 1 คดี ทำร้ายร่างกายจำนวน 1 คดี การพกพาอาวุธ 1 คดี และก่อเหตุเดือนร้อนรำคาญในที่สาธารณะจำนวน 1 คดี หากมี การใช้แผนภูมิแท่งในการแสดงข้อมูล ในตำแหน่งที่ตั้งของสถานบริการที่ 1 จะถูกแทนด้วยแผนภูมิแท่งจำนวน 4 แท่ง แต่ละแท่งจะแทนคดีที่มีการจับกุมหรือเกิดขึ้นคือคดียาเสพติด ทำร้ายร่างกาย พกพาอาวุธปืน และก่อเหตุ

เดือดร้อนรำคาญในตำแหน่งของที่ตั้งของสถานบริการที่ 2 ก็เช่นเดียวกันที่จะปรากฏแผนภูมิแห่งจำนวน 4 แห่ง

5) แผนที่แสดงความหนาแน่น (Density Mapping) เหมาะสำหรับการแสดงข้อมูลที่ไม่ถูกจำกัดอยู่ในขอบเขตที่เด็ดขาดดังเช่นการแบ่งพื้นที่ซึ่งถูกแบ่งออกเป็นเขต ๆ เช่น แบ่งตามเขตหมู่บ้าน โดยทั่วไปแล้วแผนที่แสดงความหนาแน่นจะใช้วิธีระบายสีให้มีความหนาแน่นที่แตกต่างกันในบริเวณต่าง ๆ ของแผนที่ ทั้งนี้ความหนาแน่นของสีขึ้นอยู่กับจำนวนคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้น แผนที่ประเภทนี้ใช้สำหรับแสดงจุดหรือพื้นที่ซึ่งเกิดเหตุอาชญากรรมหนาแน่น (Hot Spot) เพื่อใช้ประโยชน์ของแผนที่ในการวางแผนควบคุมอาชญากรรม โดยจุดหรือพื้นที่ใดที่มีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้นมากจะถูกแทนด้วยสีที่เข้มกว่าจุดหรือพื้นที่ซึ่งมีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้นน้อย ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องที่ประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ผู้บริหารของตำรวจฝ่ายปกครอง ประชาชนสามารถทราบจากแผนที่ชนิดนี้ได้ว่าบริเวณใดมีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้นหนาแน่นเพื่อที่จะค้นหาวิธีแก้ไขและลดคดีอาชญากรรมให้ลดน้อยลง

อย่างไรก็ตาม การจัดทำแผนที่อาชญากรรมในแต่ละครั้งนั้นอาจมีการผสมผสานแผนที่แต่ละประเภทรวมกันเพื่อให้เกิดความชัดเจนและง่ายต่อการทำความเข้าใจของผู้อ่าน ตลอดจนอาจมีการจัดทำแผนที่แต่ละประเภทสำหรับข้อมูลชุดเดียวกันเพื่อนำเสนอข้อมูลแก่ผู้อ่านได้เห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก็ได้เช่นกัน (ตำรวจภูธรจังหวัดอุดรธานี, 2554)

สถานะความปลอดภัยสาธารณะในสังคม

1) การรับรู้การประสบอาชญากรรม

การรับรู้รับรู้สภาพปัญหาอาชญากรรมตัวอย่างส่วนใหญ่เกินกว่าครึ่งรับรู้สภาพปัญหาอาชญากรรมจากรายงานข่าวสารกระแสหลัก วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ร้อยละ 51.50 นอกจากนี้ยังมีจากสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Instagram, Line ร้อยละ 20.32 และจากคำบอกเล่าของคนรู้จัก คนในชุมชน ร้อยละ 16.00 ในขณะที่จากประสบการณ์ส่วนตัวคือ มีเหตุเกิดกับตนเองหรือคนในครัวเรือนเพียงร้อยละ 3.70

ในส่วนของการประสบอาชญากรรม พบว่า ตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไปเคยประสบเหตุอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินเท่านั้นมากที่สุดถึงร้อยละ 77.10 รองลงมาคือ อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย ร้อยละ 10.47 อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่มีการใช้ความรุนแรง ร้อยละ 7.70 และอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับเพศ ร้อยละ 4.72

2) ผู้ที่เคยประสบอาชญากรรม

อาชญากรรมที่เกี่ยวกับร่างกาย

ลักษณะการเกิดอาชญากรรมที่เกิดส่วนใหญ่ คือ การข่มขู่ว่าจะทำร้าย อยู่ที่ร้อยละ 34.69 ส่วนการข่มขู่ให้เกิดความหวาดกลัวหรือเสียชื่อเสียงอยู่ที่ร้อยละ 24.49 ในขณะที่ การพยายามจะ เช่น การลวนลามกับการทำร้ายร่างกายมีสัดส่วนเท่ากัน ร้อยละ 20.41 นอกจากนี้ จำนวนครั้งและช่วงเวลาที่เคยเกิดเหตุการณ์ทั้งหมด ส่วนใหญ่มีจำนวน 1-2 ครั้ง อยู่ที่ร้อยละ 79.59 เหตุการณ์ครั้งล่าสุดเกิดขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 1 ของปี (มกราคม-มีนาคม) ส่วนเหตุที่เกิดขึ้นเกินครั้งเกิดบริเวณที่พักอาศัย เมื่อดูเหตุที่เกิดขึ้นที่ที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียวจะเห็นว่า การเกิดเหตุเกินครั้งเกิดบริเวณบ้านเดียวอยู่ที่ร้อยละ 62.07

ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังเกิดเหตุส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อจิตใจและการได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย ทั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นการบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย ไม่ต้องเข้าโรงพยาบาล นอกจากนี้การรายงานเหตุหลังเกิดเหตุ ตัวอย่างเกินครึ่งเลือกที่จะไม่ทำอะไร แต่ก็มีตัวอย่างที่เลือกแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพียงร้อยละ 40.82 นอกจากนี้ การป้องกันเหตุที่อาจเกิดขึ้นอีก ตัวอย่างเกินครึ่งเลือกที่จะระวังตัวให้มากขึ้น, ไม่ขับขีรถตอนดึก, ย้ายที่อยู่ ฯลฯ นอกนั้นเป็นเพียงการไม่ออกไปไหนคนเดียว, ติดกล้องวงจรปิด และพกอาวุธป้องกันตัว

อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ใช้ความรุนแรง

ลักษณะการเกิดอาชญากรรมส่วนใหญ่เป็นการพยายามจะกระทำความผิด เช่น พยายามจะข่มขู่เพื่อเอาทรัพย์สิน, จี ฯลฯ อยู่ที่ร้อยละ 50 ส่วนการข่มขู่เพื่อเอาทรัพย์สินกับการจี้ปล้นมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ร้อยละ 25 และ 21.43 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เคยประสบเหตุทั้งหมด 1-2 ครั้ง ซึ่งเหตุการณ์ครั้งล่าสุดเกือบครึ่งเกิดขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 1 ของปี (มกราคม-มีนาคม) ทั้งนี้เหตุที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ เกิดบริเวณที่พักอาศัย และสถานประกอบการเอกชน สถานศึกษา และที่สาธารณะ ทั้งนี้เมื่อดูเฉพาะบริเวณที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียวจะเห็นว่า การเกิดเหตุเกือบครึ่งเกิดบริเวณบ้านเดียวอยู่ที่ร้อยละ 45.45

ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังเกิดเหตุส่วนใหญ่จะสร้างความเสียหายจนนำมาซึ่งการเสียทรัพย์สิน อยู่ที่ร้อยละ 32.35 ถัดมาคือ ผลกระทบต่อจิตใจอยู่ที่ร้อยละ 20.59 นอกจากนี้การรายงานเหตุหลังเกิดเหตุ ตัวอย่างเกินครึ่งเลือกที่จะไม่ทำอะไรอยู่ที่ร้อยละ 64.29 แต่ก็มีตัวอย่างที่เลือกแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงร้อยละ 21.43 นอกจากนี้ การป้องกันเหตุที่อาจเกิดขึ้นอีก ตัวอย่างเลือกที่จะระวังตัวให้มากขึ้น, ให้ลูกค้าจ่ายเงินก่อนนำสินค้าออกจากร้าน, ไม่รับสายเบอร์โทรศัพท์ที่ไม่คุ้นเคย, เพียงการไม่ออกไปไหนคนเดียว, พกอาวุธป้องกันตัว และติดกล้องวงจรปิด

อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินเท่านั้น

ลักษณะการเกิดอาชญากรรมเกินครึ่ง คือ การถูกขโมยของในบ้านเวลาไม่อยู่ อยู่ที่ร้อยละ 61.32 ส่วนการขโมยหยิบของในร้านค้า อยู่ที่ร้อยละ 21.25 ลักษณะอาชญากรรมที่คือน้อยที่สุด คือ การทำลายข้าวของคิดเป็นร้อยละ 0.70 นอกจากนั้น ส่วนใหญ่ขึ้นเกิดเหตุ 1-2 ครั้ง เหตุการณ์ครั้งล่าสุดส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี (ตุลาคม-ธันวาคม) ทั้งนี้เหตุที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดบริเวณที่พักอาศัย และสถานประกอบการเอกชน เช่น ร้านอาหาร ฯลฯ ทั้งนี้เมื่อดูเฉพาะบริเวณที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียวจะเห็นว่า การเกิดเหตุเกือบทั้งหมดอยู่ในบริเวณบ้านเดี่ยว

ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังเกิดเหตุเกือบทั้งหมดจะนำมาซึ่งการเสียทรัพย์สิน เช่น เงิน, ทองคำ รถยนต์ ผลิตผลทางการเกษตร ฯลฯ อยู่ที่ร้อยละ 80.86 โดยทรัพย์สินที่สูญเสียนั้นมีมูลค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 18,968.46 บาทโดยประมาณ นอกจากนี้หลังเกิดเหตุตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่ทำอะไรมาก ถึงร้อยละ 55.56 มีบางส่วนเลือกที่แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ร้อยละ 30.21 ส่วนการป้องกันเหตุที่อาจเกิดขึ้นอีก ตัวอย่างเกือบทั้งหมดเลือกที่จะป้องกันด้วยวิธีอื่น ๆ อาทิ สร้างรั้วบ้าน, ล็อคบ้านให้แน่นหนาขึ้น, ติดกล้องวงจรปิด อยู่ที่ร้อยละ 84.72

อาชญากรรมทางเพศ

ลักษณะการเกิดอาชญากรรมส่วนใหญ่ คือ การแอบถ่าย ถ้ามองอยู่ที่ร้อยละ 56 ส่วนการพยายามจะ เช่น การถูกลวนลาม, กระทำอนาจาร, มีคนมาจับต้องร่างกายแบบไม่เหมาะสม มีสัดส่วนร้อยละ 24 และ 20 ตามลำดับ นอกจากนั้น ส่วนใหญ่เคยประสบเหตุจำนวน 1-2 ครั้ง เหตุการณ์ครั้งล่าสุดเกือบครึ่งเกิดในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี (ตุลาคม-ธันวาคม) อยู่ที่ร้อยละ 48 ทั้งนี้เหตุที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดบริเวณที่พักอาศัย ร้อยละ 56 ถัดมาคือ ส่วนสถานประกอบการเอกชน เช่น ร้านอาหาร ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 12 ทั้งนี้เมื่อดูเฉพาะบริเวณที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียว จะเห็นว่า มีการเกิดเหตุกว่าครึ่งอยู่บริเวณบ้านเดี่ยวที่ร้อยละ 50

ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังเกิดเหตุส่วนจะส่งผลกระทบต่อจิตใจอยู่ที่ร้อยละ 80.77 แต่ตัวอย่างผู้เสียหายทั้งหมดไม่จำเป็นต้องพบแพทย์ นอกจากนี้ การรายงานเหตุหลังเกิดเหตุ ตัวอย่างเกินครึ่งเลือกที่จะไม่ทำอะไรอยู่ที่ร้อยละ 64 ส่วนการป้องกันเหตุที่อาจเกิดขึ้นอีก ตัวอย่างเกินครึ่งเลือกที่จะป้องกันด้วยวิธีอื่น ๆ อาทิ ระมัดระวังตัวมากขึ้น, ปิดช่องในห้องน้ำ, ไม่ออกไปไหนคนเดียว ฯลฯ อยู่ที่ร้อยละ 68 ซึ่งเพศของผู้ประสบอาชญากรรมทางเพศจะเป็นผู้หญิงมากกว่า อาชญากรรมประเภทอื่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลภาคสนามพบว่า สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น มีได้หลากหลายสาเหตุ ได้แก่

1) ในชุมชนชนบทส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก เลือกที่จะจัดการปัญหาด้วยตนเอง ผนวกกับการที่เจ้าหน้าที่รัฐไม่มีประสิทธิภาพในการดูแลประชาชนอย่างทั่วถึง การที่จะเกิดการลักขโมยผลผลิตของเกษตรกรจึงสามารถทำได้ไม่ยุ่งยากและทำเป็นขบวนการ ในขณะที่ชุมชนเมืองมีการอยู่อาศัยทุกรูปแบบ อาทิ บ้านเดี่ยว อาคารพาณิชย์ ร้านค้า หอพัก อพาร์ทเมนต์ ฯลฯ ในบางชุมชนมีพื้นที่ที่รกร้างประกอบด้วย ลักษณะเฉพาะของความเป็นชุมชนเมืองคือ การที่พื้นที่ในแต่ละส่วนมีความเชื่อมโยง-สามารถสัญจรไปมาระหว่างกัน ทำให้เป็นปัจจัยหลักที่นำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม

2) ปัญหาอาชญากรรมที่ประสบในพื้นที่มีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ ปัญหายาเสพติด การล่องละเมิดทางเพศ การติดสินบนเจ้าหน้าที่ การขโมย-ชิงทรัพย์ การทำร้ายร่างกาย เด็กแว้นซ์ ปัญหาอาชญากรรมเรื่องการลักขโมย การจี้ ปล้น ทำร้ายร่างกาย อาชญากรรมทางเพศ และการฆาตกรรม เป็นต้น

3) กลุ่มตัวอย่างมีการพูดถึงประเด็นหลักสำคัญ คือการที่ภาครัฐไม่ได้ให้ความสำคัญกับทุกพื้นที่ทำให้เมื่อเวลาเกิดคนในชุมชนเกิดปัญหาก็กเลือกที่จะไม่ขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ แต่กลับจัดการปัญหาด้วยวิธีการของตนเอง อาทิ หมู่บ้านในเขตบางนาที่เลือกจะระดมทุนจากภายนอกมาติดตั้งกล้องวงจรปิด หรือบางบ้านก็ติดไฟหน้าบ้านตนเองเพื่อให้ทางให้หมู่บ้านสว่างขึ้น ฯลฯ อีกทั้งสภาวะเศรษฐกิจในยุคคนระรักษาสงบแห่งชาติดูอยู่ในช่วงตกต่ำ การที่จะเกิดคดีลักทรัพย์ การจี้ ปล้นหรือทำร้ายร่างกายเพื่อเอาทรัพย์สินจึงเสี่ยงไม่ได้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากภาคสนามร่วมกับแผนภาพจากดาวเทียมทำให้เห็นว่า ประเด็นปัญหาอาชญากรรมที่เชื่อมโยงกับปัจจัยหลักทางด้านภูมิศาสตร์ ได้แก่

1) ในบริเวณที่เคยประสบเหตุมากกว่า 1 ประเภท มีสาเหตุมาจากหลากหลายปัจจัย โดยพื้นที่ที่มักประสบเหตุบ่อย คือ บริเวณชุมชนและพื้นที่ที่รกร้าง ส่วนบริเวณอื่น ๆ คือ ถนนสายหลัก, แคมป์คนงานก่อสร้าง และบริเวณวัด

2) อาชญากรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ คือ การฉกทรัพย์ โดยบริเวณบ้านพักและพื้นที่ที่รกร้างจะเกิดเหตุบ่อยสุด บริเวณอื่น ๆ ที่เกิดเหตุ คือ ถนนสายหลักที่ร้านค้า และที่อยู่อาศัยของชาวบ้านตั้งอยู่ข้าง ๆ

3) ประเด็นเรื่องยาเสพติดถือเป็นปัญหาที่ร้ายแรงที่สุดเพราะส่งผลกระทบอย่างมากต่อคนในชุมชน สาเหตุเกิดจากการที่ผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ติดสินบนเจ้าหน้าที่ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจยังเป็นอยู่ในขบวนการค้ายา นอกจากนั้นยังมีการปลุกฝังค่านิยมให้การค้ายาเป็นสิ่งถูกกฎหมายจนทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติด

4) การที่ในชุมชนมีแหล่งมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น เป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศ อาทิ การข่มขืนชำใน ฯลฯ

5) ทางสัญจรในบางพื้นที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ ทั้งยังมีพื้นที่เปลี่ยวทำให้ง่ายต่อการก่ออาชญากรรม อาทิ การชิงทรัพย์ การขโมยของในบ้าน ฯลฯ

6) สาเหตุสำคัญที่ทุกชุมชนเห็นพร้อมกันคือ ประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากการที่มีอิทธิพลติดสินบนเจ้าหน้าที่ หรือที่ตัวเจ้าหน้าที่รัฐเอง ปักจยเหล่านี้น้วนส่งผลทำให้คนในชุมชนไม่ให้ความไว้วางใจเมื่อเกิดปัญหา และเลือกจะแก้ปัญหาด้วยวิธีการของตัวเอง

การจัดการของผู้ประสบเหตุ

รูปแบบการเยียวยา

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เคยประสบเหตุอาชญากรรมในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ในอาชญากรรมทั้ง 4 ประเภท พบว่า ไม่มีใครระบุว่าได้รับการเยียวยา ส่วนใหญ่อาศัยวิธีการปรับรูปแบบการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยผู้ให้สัมภาษณ์เล่าว่า

“ตอนที่โดนกระชากลงมา ไม่คิดว่าตัวเองจะโดน เลยเป็นความตกใจมากกว่า ถามว่าทำอะไรไหมตอนนั้น ไม่ได้ทำอะไร คิดแค่ว่าทำยังไงให้ตัวเองรอดให้ได้ เลยต้องร้องกรี๊ดสุดเสียง จนคนร้ายน่าจะกลัว ๆ เลยหนีไป ตอนนั้นได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย เข้าโดยกระแทก แขนเกือบหัก เพราะเป็นจังหวะกระแทกลงพื้นตอนมอเตอร์ไซด์กำลังล้ม ซึ่งหลังจากนั้น ก็ออกจากที่ทำงานและมาอยู่บ้านกับแฟน 1 เดือน โดยที่ไม่ได้ออกไปไหน และไม่บอกเหตุการณ์กับคนอื่น มีแต่พ่อแม่ แฟนที่รู้ เพราะว่ากลัวว่าจะถูกทำร้ายอีก ไม่คิดแจ้งความเพราะเราไม่รู้จักคนที่ทำ ไม่รู้จะบอกตำรวจยังไง ทำได้แค่ระวังตัวเอง ไม่ทำงาน 1 เดือน แล้วก็กลับไปใช้ชีวิตต่อ”

เสียงจากผู้ประสบเหตุภาคอีสาน (คนที่ 1)

“โดยทำร้ายร่างกายเมื่อปีที่ผ่านมา โดยทำร้ายร่างกายจากคู่อริในพื้นที่ คิดว่าเขาน่าจะไม่ชอบหน้าผมเท่าไร ตอนนั้นที่โดน คือ โดนรุม หลายคนมาก เรารู้ว่าเป็นใคร แต่ก็ไม่รู้จะทำอะไร ถึงทำอะไรไปก็ต้องอยู่กับแบบนี้ต่อไปอยู่ดี และอีกสาเหตุหนึ่ง คือ เราคิดว่าคนที่ทำร้าย คือ คนที่เป็นญาติของเราเอง

เสียงจากผู้ประสบเหตุภาคใต้ (คนที่ 2)

“เราเป็นร้านค้า มีคนเข้าออกนอกในตลอดเวลาอยู่แล้ว เราจะปิดร้านก็กลัวไม่มีคนเข้าร้าน หรือคิดว่าร้านปิด ก็เลยต้องมียกฉ่องวงจรปิดมาตั้งให้ทั่วร้าน ซึ่งตั้งแต่ติดกล้องมา ยัง

ไม่เคยเจออะไรรุนแรงเท่าไร' ทางที่ทำได้ คือ พยายามไม่บอกว่า กล้องอยู่ตรงไหน แต่ก็
เป็นความเสี่ยงอยู่ดี เพราะว่าถ้าเกิดเหตุแล้ว ก็ไม่ค่อยอยากเข้ากระบวนการอยู่ดี มัน
ยุ่งยาก ไม่อยากมีเรื่องกับใคร

เสียงจากผู้ประสบเหตุภาคกลาง (คนที่ 3)

จากบทสนทนาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อตกเป็นเหยื่อ แนวทางในการเยียวยาจะไม่
ค่อยพบเลย จากการสัมภาษณ์อาจจะแสดงได้ชัดในรูปของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นทางเพศมากกว่า
เพราะอาชญากรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ผู้เสียหายโดยมากไม่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเลยแต่จะใช้
การป้องกันตัวเองรัดกุมมากขึ้น

การพึ่งพากระบวนการยุติธรรม

ผู้ที่เคยประสบอาชญากรรมไม่ว่าจะรูปแบบใดก็ตามไม่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม แต่หัน
ไปเชื่อมั่นผู้นำชุมชน ผลการศึกษา ได้ระบุว่า จากจำนวนผู้ประสบเหตุอาชญากรรมทั้ง 4 ประเภท
จำนวนทั้งสิ้น 380 คน ระบุว่า เมื่อเกิดเหตุขึ้น วิธีการเนินการต่อไป คือ เลือกที่จะไม่ดำเนินการ
ใด ๆ มากที่สุด รองลงมาคือ การแจ้งผู้นำชุมชน และลำดับสุดท้าย คือ การแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ
โดยสาเหตุของการไม่แจ้งความกับตำรวจ มีดังนี้

- 1) ไม่ต้องการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่มีขั้นตอนสลับซับซ้อนและเสียเวลา
- 2) ความไม่เชื่อมั่นต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- 3) ความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่มีน้ำหนักมากพอต่อการแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์
- 4) มีความแตกต่างกันในเรื่องความสูญเสีย เมื่อความเสียหายปรากฏในรูปของทรัพย์สิน
ผู้ตอบส่วนใหญ่จะประเมินราคาของทรัพย์สินที่เสียไป หากมีมูลค่าไม่มาก จะเลือกไม่ดำเนินการ
ใด ๆ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องเสียเวลา แต่ทว่า ความเสียหายปรากฏในรูปของชีวิตและร่างกาย
ซึ่งต้องได้รับการรักษาในโรงพยาบาล ผู้ประสบเหตุจะเลือกเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม อย่างน้อย
ที่สุด คือ การแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อลงบันทึกประจำวันไว้

อภิปรายผลการศึกษา

อาชญากรรมเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุซึ่งมีความสลับซับซ้อนส่งผลให้การวางแผนและ
กำหนดแนวทาง ในการป้องกันอาชญากรรมนั้นจำเป็นที่จะต้องมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับ
ปัญหาอาชญากรรมในปัจจุบัน ซึ่งจากรายงานสถานะความปลอดภัยสาธารณะที่ได้อธิบายใน
ข้างต้นนั้นจะพบว่าประสิทธิภาพในการควบคุมอาชญากรรมและความปลอดภัยสาธารณะยังไม่ได้
ประสิทธิภาพเท่าที่ควร สังเกตได้จากหลายกรณีศึกษาที่ผู้ประสบอาชญากรรมไม่ได้มีการนำเรื่อง

เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ฉะนั้นแล้วหากมองในประเด็นนี้จะเห็นได้ว่าตัวเลขสถิติอาชญากรรมกับจำนวนอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงนั้นยังมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่ ซึ่งตัวเลขสถิติที่เหลื่อมล้ำกับความ เป็นจริงอยู่นั้นค่อนข้างน่าเป็นห่วงกับมาตรการและแนวทางการควบคุมอาชญากรรมด้วยการใช้ ตัวเลขสถิติดังกล่าวนี้เป็นฐาน เช่น การกำหนดแผนที่อาชญากรรมที่กำหนดด้วยฐานข้อมูลสถิติ อาชญากรรม จึงเป็นการวิเคราะห์โดยขาดฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ในการวิเคราะห์อาชญากรรม เนื่องจากปัญหาที่ผู้ประสบอาชญากรรมในอีกหนึ่งส่วนไม่ได้นำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับผลการสำรวจสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน (Crime Victimization Survey) โดยศูนย์พัฒนา ข้อมูลกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการ ยุติธรรม 2559 บ่งชี้ว่า คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ไม่ได้ถูกนำเข้าสู่ กระบวนการยุติธรรม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมถึงร้อยละ 61 ไม่ได้แจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ นอกจากนี้ (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2559) โอกาสในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของ ประชาชน (อาชญากรรม 4 ประเภทหลัก ได้แก่ คดีชีวิต ร่างกาย คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน คดี ความผิดทางเพศ คดีถูกหลอกลวงหรือ แอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว) พบว่า ข้อมูลสถิติ อาชญากรรมของตำรวจจะบ่งชี้ว่าการรับแจ้งคดีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจะมีแนวโน้ม ลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ถ้าพิจารณาถึงโอกาสในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของประชาชนยังอยู่ใน เกณฑ์สูง และมี คดีอาชญากรรมเกิดขึ้นจำนวนมากที่ไม่ได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม สะท้อนให้ เห็นว่ามาตรการในการป้องกัน อาชญากรรมของประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยสรุปได้ว่าคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นจำนวนมากที่ ไม่ได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม สะท้อนสถานะของความปลอดภัยสาธารณะให้เห็นได้สามประเด็น หลักๆ คือ

- 1) มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมของประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพ เท่าที่ควร ซึ่งอาจมาจากหลายปัจจัย เช่น การขาดฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ในการวิเคราะห์ อาชญากรรม การขาดกำลังคนในการปฏิบัติงาน บุคลากรในบางส่วนขาดความใส่ใจต่อการ ดูแลประชาชน ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น

- 2) ประชาชนมองกระบวนการยุติธรรมเป็นเรื่องยุ่งยาก เนื่องจาก ประชาชนมองว่า การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่มีขั้นตอนสลับซับซ้อนและเสียเวลา หรือเมื่อความเสียหายที่ เกิดขึ้นก็ไม่มีน้ำหนักมากพอต่อการแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ หรือเมื่อความเสียหายปรากฏ ในรูปของทรัพย์สิน ผู้ตอบส่วนใหญ่จะประเมินราคาของทรัพย์สินที่เสียไป หากมีมูลค่าไม่มาก จะเลือกไม่ดำเนินการใด ๆ

3) ประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อกระบวนการยุติธรรม และเลือกจัดการกับปัญหาด้วยตัวเองหรือหันมาพึ่งพามาตรการของชุมชนแทน เนื่องจากการที่ภาครัฐไม่ได้ให้ความสำคัญกับทุกพื้นที่ทำให้เมื่อเวลาคนในชุมชนเกิดปัญหาก็เลือกที่จะไม่ขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ แต่กลับจัดการปัญหาด้วยวิธีการของตนเอง เช่น การที่คนในชุมชนรวบรวมเงินกันเองเพื่อซื้อและติดตั้งกล้องวงจรปิดภายในชุมชนกันเอง การที่คนชุมชนเลือกที่จะต่อไฟจากหน้าบ้านเพื่อให้แสงสว่างกับทางเดินในชุมชน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการป้องกันอาชญากรรมและสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยสาธารณะให้กับประชาชน

การป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม โดยมีแนวทางตามหลักทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environmental Design) ทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Theory) และทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) โดย

1) ให้มีการสำรวจและปรับปรุงพื้นที่ล่อแหลมที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม คือพื้นที่ที่เคยเกิดเหตุ อาชญากรรม พื้นที่เสี่ยง เส้นทางเปลี่ยว และพื้นที่ที่ประชาชนรู้สึกหวาดกลัวหรือหวาดระแวงหรือรู้สึกไม่ปลอดภัย ด้วยกระบวนการจัดทำข้อมูลแผนที่อาชญากรรมที่มีความสมบูรณ์ของข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลในหลายมิติเช่น สถิติอาชญากรรมจากกระบวนการยุติธรรม สถิติอาชญากรรมภาคประชาชน และความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยสาธารณะของประชาชน เป็นต้น

2) ต้องเพิ่มไฟส่องสว่างในพื้นที่จุดเสี่ยง และจุดล่อแหลมที่จะก่อให้เกิดอาชญากรรม เพื่อลดความเสี่ยงและความหวาดกลัวในการเกิดอาชญากรรมของประชาชน

3) ต้องควบคุมพื้นที่รกร้าง ว่างเปล่า ทั้งพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ส่วนบุคคล รวมทั้งพื้นที่ของรัฐที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ ให้มีสภาพหรือทัศนวิสัยที่ง่ายต่อการมองเห็น เพื่อไม่ให้อัเอื้อต่อการก่ออาชญากรรม รวมถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่ร่วมกัน รวมถึงจัดให้มีคนดูแลเฝ้าระวังในพื้นที่

4) ต้องเข้มงวด กวดขัน ในการตรวจตราพื้นที่ที่เป็นแหล่งอบายมุข สถานบริการสถานบันเทิงต่าง ๆ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อมิให้สถานที่ดังกล่าวเป็นแหล่งมั่วสุมหรือ ต้นเหตุในการก่ออาชญากรรม โดยจัดเจ้าหน้าที่ตรวจตราตามพื้นที่ที่มี

การจัดทำข้อมูลแผนที่อาชญากรรมที่มีความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อเป็นการจัดการบุคลากรที่มีอย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงาน อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานศึกษา มหาวิทยาลัย และชุมชน เป็นต้น

การป้องกันอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีแนวทางตามหลักทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Community Policing Theory) โดย

1) ต้องส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับคนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ๆ โดยเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะในการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหา และร่วมพัฒนาศักยภาพความเป็นอยู่โดยรวมของชุมชน

2) ต้องส่งเสริมการดำเนินงานและบูรณาการเครือข่ายต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งไว้แล้ว อาทิ เครือข่ายยุติธรรมชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครคุมประพฤติ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมถึงการสร้างเครือข่าย เฝ้าระวังภาคประชาชนในชุมชน สร้างมีอ้อมมือร่วมกันในการป้องกันอาชญากรรมและแจ้งข่าว ให้เบาะแสด้านอาชญากรรม

3) ต้องส่งเสริมหลักการการทำงานของตำรวจในการสนับสนุน การแก้ปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชน โดยใช้เทคนิคความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน

4) ต้องส่งเสริมให้ตำรวจมีบทบาทเพิ่มเติมเป็นฝ่ายวางแผน สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ เช่น เครือข่ายยุติธรรมชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครคุมประพฤติ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมถึงการสร้างเครือข่าย เฝ้าระวังภาคประชาชนในชุมชน

ในการป้องกันอาชญากรรมในปัจจุบันของสังคมไทยจะสังเกตได้ว่าภารกิจในการป้องกันอาชญากรรมและการควบคุมความปลอดภัยสาธารณะนั้นเป็นภาระและหน้าที่ของหน่วยงานตำรวจเป็นผู้รับผิดชอบหลักเพียงหน่วยงานเดียว ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมและสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยสาธารณะให้กับประชาชนจึงควรอย่างยิ่งที่

จะต้องบูรณาการความร่วมมือตามข้อเสนอแนะในการป้องกันอาชญากรรมและสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยสาธารณะให้กับประชาชนข้างต้น โดยการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม อาจมีหน่วยงานรับผิดชอบเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ร่วมกับ กรมโยธาธิการและผังเมือง และองค์กรการปกครองท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนการป้องกันอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจมีหน่วยงานรับผิดชอบเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ร่วมกับกรมการปกครอง องค์กรการปกครองท้องถิ่น ชุมชน และเครือข่ายต่าง เช่น ยุติธรรมชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครคุมประพฤติ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมถึงการสร้างเครือข่าย เฝ้าระวังภาคประชาชนในชุมชน สร้างมือร่วมมือร่วมกันในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกัน

ในการป้องกันอาชญากรรมและสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยสาธารณะให้กับประชาชนควรมีการบูรณาการนำแนวคิดทฤษฎีที่มีความหลากหลายมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมทั้งที่มุ่งเน้นในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดควบคู่กับการสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน รวมถึงการจัดระเบียบชุมชนโดยการจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม และที่สำคัญก็ไม่ควรทิ้งหน้าที่ความรับผิดชอบในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมให้ตกเป็นภาระของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไว้เพียงหน่วยงานเดียว การป้องกันอาชญากรรมนั้นจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในทางด้านการบังคับใช้กฎหมาย งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านการป้องกันอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นให้ลดน้อยลง และสร้างความรู้สึกความปลอดภัยและลดความหวาดกลัว เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ. (2543). *จิตวิทยาทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เจตน์ดนา เมืองลือ. (2553). *ความเชื่อถือการเสนอข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ*. ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ฐันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล. (2017). เข้าถึงจิตใจ ‘อาชญากร’ ด้วยแนวคิด ‘อาชญาวิทยา’ สนทนา
กับ อ.ฐันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล. สืบค้นจาก

<https://thematter.co/pulse/understanding-the-criminal-minds/41183>

ณัฐวัฒน์ โสภณดิเรกรัตน์. (2558). สาเหตุที่นำไปสู่การล่องละเมิดทางเพศของนักศึกษาหญิงที่เกิด
จากการเที่ยวกลางคืนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สืบค้นจาก
<http://www.oja.go.th/TH/wp-content/uploads/2018/05/10-07-61-A.pdf>

ตำรวจภูธรจังหวัดอุดรธานี. (2554). คู่มือองค์ความรู้ แผนที่อาชญากรรม. สืบค้นจาก
http://www.police6.go.th/police6/pdf/crime_mapping.pdf

ทรงพล ภูมิพัฒน์. (2540). จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 2). เอสอาร์พรินติ้ง.

ธีระ สตินะจารักษ์ และคณะ. (2561). โครงการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเรื่องความ
ปลอดภัยสาธารณะ. สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน).

ปิยะชัย ถิ่นไทยงาม. (2560). พื้นที่เสี่ยงของอาชญากรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ในอำเภอเมือง จังหวัด
พิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ภาควิชาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัย
นเรศวร

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2545). การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม: หลักทฤษฎีและ
มาตรการ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.

ราตรี เงามาม. (2553). แนวโน้มหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทย ปี พ.ศ.2561. วิทยานิพนธ์
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์, คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2559). โครงการสำรวจสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน. สืบค้นจาก
<http://www.oja.go.th/TH/wp-content/uploads/2018/05/20-7-61-A.pdf>

อัจฉราพรรณ จรัสวัฒน์. (2561). เรื่องหลักอาชญาวิทยากับการอำนวยความสะดวกยุติธรรม. เอกสาร
ประกอบการบรรยายภาควิชาสังคมศาสตร์คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล วันที่ 10 กรกฎาคม 2561.

ภาษาอังกฤษ

Matlin M. W. (1995). *Psychology*. Second edition. Holt, Rinehart and Winston, Inc.
Texas.

Nilsen P. (2004). *What makes community based injury prevention work? In search
of evidence of effectiveness*. 8-74. Google Scholar, Crossref, Medline.

Sutherland, E. H. (1960). *Principles of criminology*. Chicago: Lippincott. UNODC.
(2015). International classification of crime for statistical purposes (ICCS)
version 1.0.